

UIT DE INHOUD

INTERVIEW MET LÉON BERBEN 04

Oudemuziekexpert Léon Berben is titularis van twee iconische historische orgels: het gotische orgel in Östonnen (D) en het Van Hagerbeer-orgel in de Pieterskerk te Leiden. Frans Jespers ging met hem in gesprek.

LINDSEN-ORGEL UTRECHT GERESTAUREERD 10

Afgelopen najaar kon eindelijk het gerestaureerde Lindsen-orgel in de Sint-Augustinuskerk te Utrecht in gebruik worden genomen. Een verslag van Wim van der Ros.

HET DE BACKER-ORGEL IN OIRSCHOT 34

Voor de serie 'Huisorgels uit vervlogen tijden' bezocht Wim van der Ros het Boterkerkje te Oirschot. Daar bevindt zich een fraai voormalig huisorgel van Ludovicus de Backer.

OP ZOEK NAAR NIEUWE AANWAS 38

Het blijft een uitdaging: hoe winnen en behouden we jongeren voor het orgel? Joost van Beek sprak erover met Peter Ouwerkerk, de bedenker van het tienerproject StayTuned.

EN VERDER

Actueel	02
Orgelmaker J.H. Overdeik	16
Het Smitskoor in Reek	20
Muziekbijlage	23
Terugblik (4)	31
Een pedaaltongwerk voor Loosduinen	42
Bladmuziek	44
Cd's	48
Wegwijzers	51

In onze volgende nummers onder meer

- Orgel Notre-Dame Parijs klinkt weer
- Interview met Hans van Rossum
- Rütter-orgel Hernen gerestaureerd

Fotoverantwoording omslag

Voorzijde: Het gerestaureerde Lindsen-orgel in de Sint-Augustinuskerk te Utrecht.

Achterzijde: Het Scherer-orgel in de Sankt-Stephanskirche te Tangermünde.

© Wim van der Ros / Christoph M. Frommen

04

10

34

38

In gesprek met Léon Berben

Léon Berben staat bekend als voorvechter van de oude muziek. Niet alleen is hij een virtuoze vertolker van die muziek, hij spant zich ook in om jonge organisten enthousiast te maken voor dit repertoire en om oude orgels in hun volle glans te laten klinken. Voor dit interview toog Léon naar Voerendaal, waar hij eind jaren '80 nog een tijdje organist is geweest.

Tekst: Frans Jespers

Frans Jespers

Léon Berben aan het Franssen/Pereboom & Leijser-orgel in de Laurentiuskerk te Voerendaal, zijn vroegere werkplek.

Léon Berben is afkomstig uit Heerlen en studeerde aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Sinds het jaar 2000 woont hij in Keulen. Hij was al eens aan het woord in *De Orgelvriend*, in 2011. In de afgelopen 25 jaar heeft hij een indrukwekkende serie cd's met orgel- en klavecimbelmuziek uitgebracht. Verder heeft hij twee aanstellingen verworven, in Ostönnen en Leiden. Bovendien hernam hij in het afgelopen jaar een langlopende discussie over de stemming van monumentale orgels bij restauraties. Deze drie onderwerpen leveren genoeg stof op voor een nieuw gesprek.

De bekendste leermeesters van Léon zijn Ton Koopman, Rienk Jiskoot en de legendarische Gustav Leonhardt. Na zijn

opleiding kreeg hij de kans om klavecijnist te worden bij het indertijd vermaarde ensemble Musica Antiqua Köln. Onder de bezielende leiding van Reinhard Goebel speelde Léon met dat ensemble zes jaar lang in concertzalen wereldwijd, dus behalve in Europa ook in Noord- en Zuid-Amerika en Azië. Bij het terugtreden van Goebel in 2006 is het ensemble opgeheven. Dat leidde tot de start van de solistenpraktijk van Léon. Hij koos ervoor om zijn agenda geheel te vullen met orgel- en klavecimbconcerten, cursuswerk en cd-opnames. Zodoende heeft hij in de afgelopen twintig jaar gespeeld in vele kerken en concertzalen in en buiten Europa. Zo'n concertpraktijk vereist een grote inzet. Je moet zichtbaar zijn voor opdrachtgevers, je moet daarbij je eigen visie uitdragen, en verder is er heel wat

planning nodig om alle programma's op topniveau uit te voeren. "Werken van Byrd of Sweelinck met alle versieringen erbij zijn bijvoorbeeld erg moeilijk, daar moet je hard op studeren."

Titularis van Ostönnen

Léon is geen kerkorganist. Zo'n taak valt niet te combineren met zijn concertagenda. Toch heeft hij een aanstelling, namelijk sinds 2017 als titulair organist van de Sint-Andreaskerk in het Duitse dorp Ostönnen (bij de stad Soest). Daar staat het oudste nog bespeelbare orgel van Europa of misschien wel de hele wereld, met een kern van omstreeks 1425 (zie verder pagina 8). Hier kan Léon concerten organiseren, bezoekers ontvangen en opnamen maken. "Maar ook daar zijn concerten geen vanzelfsprekendheid. Ik vraag na afloop elke

Lindsen-orgel Utrecht

weer in gebruik

Vorig najaar werd dan eindelijk het door Van Rossum Orgelbouw gerestaureerde orgel in de Sint-Augustinuskerk in Utrecht in gebruik genomen. Het instrument werd in 1844 gebouwd door de Utrechtse orgelmaker Hendricus Dominicus Lindsen. Op hoofdlijnen bespreken we hier de historie en de restauratie van dit bijzonder fraaie orgel.

Tekst & fotografie: Wim van der Ros

Nadat in 2018 de restauratie van het orgel in de werkplaats van de orgelmaker was afgerond, moest de kerk worden gesloten vanwege neervallend stucwerk. Het orgel werd daarom op 24 maart van dat jaar in de werkplaats gepresenteerd door adviseur Rogér van Dijk en orgelmaker Hans van Rossum en bespeeld door onder anderen Paul van der Woude en Wim Diepenhorst. Het werd daarna in de Mariakapel van de kerk opgeslagen. Pas na afronding van de intensieve kerkrestauratie kon vorig voorjaar begonnen worden met de opbouw in de kerk.

Zowel bij de ingebruikname op 29 september jl. als bij de enkele weken later door de Stichting Utrecht Orgelland georganiseerde presentatie, liet titularis

Paul van der Woude 'zijn' orgel in optima forma horen.

De kerk

De Sint-Augustinuskerk (1839-1840) werd gebouwd op initiatief van pastoor Willem Stas van de augustijnenstatie. Tijdens de Republiek (1581-1795) was het voor de katholieken verboden in het openbaar uit te oefenen. Daarom werd in huis- of schuilkerken, zogenaamde staties, gekerkt. In Utrecht waren er acht staties, voornamelijk in het zuidelijke deel van de stad. De augustijnenstatie moest voornamelijk het noordelijk en westelijk buitengebied bedienen. Nadat pater Guilielmus Stas in 1822 eerst een nieuwe kerk had laten bouwen met de voorgevel aan de Herenstraat, kocht hij vijftien jaar later een perceel aan de

Oudegracht. Daardoor kon Sas zijn eerdere plan om aan deze gracht te bouwen, realiseren. De huidige Sint-Augustinuskerk werd gebouwd "buiten enig bezwaar van 's Rijks Schatkist". Architect Karel Georg Zocher tekende voor deze neoclassicistische kerk. Vanwege de locatie aan de Oudegracht kon het gebouw niet op het oosten worden gericht en kwam het altaar tegen de westmuur te staan. De kerk heeft een vierkante toren met een koepeltje, een 'tempeltje'.

De orgelmaker Lindsen

Hendricus Dominicus Lindsen, geboren in 1794 in Bemmelen, was vanaf 1826 werkzaam bij Abraham Meere, die zijn werkplaats in Utrecht had. Lindsen was onder andere betrokken bij de bouw van

Moderne orgelbouw zonder succes (1)

In Amsterdam wonen en werken in de negentiende eeuw meerdere orgelbouwers van Duitse komaf.

Behalve dat zij in enkele gevallen familie van elkaar zijn, valt op dat sommigen proberen nieuwe vindingen toe te passen in de orgelbouw – zij het zonder succes.

In deze eerste aflevering aandacht voor J.H. Overdeik. In aflevering twee volgt de geschiedenis van de neven Quellhorst.

Tekst & Fotografie: Jan van der Male
(tenzij anders vermeld)

De bedrijfshistorie van orgelmaker Johannes Henricus Overdeik¹ gaat terug tot zijn oom Pieter Joseph Teves (1775-1836). Teves is geboren in Boenheim, tussen Roermond en Düsseldorf. Hij is een van de minstens drie kinderen van Henri Teves en Maria Catharian Baumges. Hoewel de economische groei van de stad tot stilstand is gekomen, heerst in Amsterdam blijkbaar toch een gunstiger werkklimaat dan in Pruisen; omstreeks 1805 gaat Teves in de leer bij de vermaarde Amsterdamse orgelmaker Johannes Stephanus Strümpfler (1736-1807) aan de Egelantiersgracht 20. Die woont al minimaal sinds 1769 in Amsterdam, afkomstig uit het Duitse Lippstadt.² Gierveld betoogt op basis van een familiegenealogie dat Teves een neef is van Strümpfler.³ Ik heb daar vooralsnog geen bewijs van gevonden.

Rond 1806 wordt de jonge Teves meesterknecht in het bedrijf. In 1807 overlijdt Strümpfler. Teves blijft nog voor de weduwe Strümpfler-Marloff werken tot hij in maart 1810 aan de Warmoesstraat voor zichzelf begint.⁴

Van Teves is een tiental orgels bekend, veelal in rooms-katholieke schuilerkerken geplaatst. Broekhuizen noemt bij enkele instrumenten dat het kabinetorgels zijn. Teves' werkgebied is hoofdzakelijk Noord-Holland, een enkel instrument staat in Friesland.⁵

Voortzetting door Overdeik

Ook Teves heeft, evenals zijn leermeester Strümpfler had, enkele leerlingen in dienst. Bekend is dat Christian Gotlieb Friedrich Witte (1802-1873), ook afkomstig uit Duitsland, vanaf 1824 enige tijd bij Teves werkt, uiterlijk tot hij in 1826 bij de firma J. Bätz & Co in Utrecht in dienst treedt.⁶ Volgens het bevolkingsregister woont sinds 1817 Teves' neef Johannes Henricus Overdeik (1809-1862) in Amsterdam, wellicht dan al samen met zijn één jaar oudere broer Pieter Mathias. De neven Overdeik zijn dan circa 6 en 7 jaar oud, dus blijkbaar al op heel jonge leeftijd bij hun oom Teves in Amsterdam komen wonen!⁷ Ze zijn twee van de minstens negen kinderen van Arnaud Overdeik en Maria Sibille Teves in Amern, een dorpje op nauwelijks 7 kilometer van Boenheim. Pieter Teves overlijdt in 1836. Hij woont dan aan de Lange Niezel 15. De neven Overdeik geven het overlijden van hun oom aan bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Samen met hun tante, de weduwe Teves, Maria Catharina Josepha Jansen, zetten zij de zaak voort. De geschiedenis herhaalt zich dus. De navolgende jaren spreken diverse krantenberichten over de Gebroeders Overdeik.

Officiële overname

Johannes Overdeik trouwt op 10 mei 1843 te Amsterdam met de eveneens uit Duitsland afkomstige Margaretha Susanna Gier (1847-1878). Op dat moment zijn vader en moeder Overdeik-Teves overleden.

De kas van het Vollebregt/Franssen-orgel in de Sint-Odolphuskerk te Assendelft werd in 1836 vervaardigd door de broers J.H. en P.M. Overdeik.

Het Smitskoor in Reek

Het Smitskoor in 2007 in de Sint-Antoniuskerk te Reek, onder leiding van Geert Verhallen.

Met enige regelmaat besteden we in dit blad aandacht aan orgels van de Brabantse firma Smits. Maar wist u dat er ook een zangkoor heeft bestaan dat de naam droeg van de beroemde orgelmakersfamilie? Frans Jespers ging op onderzoek uit.

Tekst: Frans Jespers

De ontstaansgeschiedenis van het koor is mij pas kort geleden duidelijk geworden. Het koor is opgericht in het jaar 2000, met de bedoeling om de composities uit te voeren van Willem Smits, tussen 1830 en 1856 pastoor te Reek. Deze composities zijn in 1999 herontdekt. Strikt genomen is het koor dus genoemd naar pastoor Smits, maar in Reek vatten ze de naam op als verwijzing naar de hele familie. De vondst van de composities begon met een aanbod van de Fraters in Tilburg. Zij waren hun klooster in de Gasthuisstraat aan het ontruimen en troffen in hun oude muziekbibliotheek vier boeken in handschrift aan met kerkmuziek gecomponeerd door pastoor Smits. Die had op de titelpagina geschreven: "Deze missen zijn alleen te Reek bekend." Vanwege deze opmerking

namen de Fraters contact op met de Heemkundekring Schaijk-Reek met de vraag of die de muziekboeken in bewaring wilde nemen. Vervolgens zijn de boeken in 1999 overgedragen aan de Heemkundekring.

Alleen in Reek

Willem Smits werd geboren in 1797 en was een broer van de orgelmakers Klaas (1791-1831) en Frans Smits (1800-1876). Hij studeerde theologie en werd in 1822 priester gewijd. In 1824 werd hij kapelaan in zijn geboortedorp Reek, om er in 1830 de pastoor op te volgen. Hij overleed in 1856 tijdens een pokkenuitbraak. Pastoor Smits is afgebeeld op een schilderij uit 1849 van Charles Grips, waarop ook broer Louis (1802-1890) poseert. Beide broers waren muziekbeoefenaars.

Willem componeerde, terwijl Louis viool speelde en dirigent was van het kerkkoor. Op het schilderij is de pastoor

Het schilderij van Charles Grips (1825-1920). Het bevindt zich in het parochiehuis te Reek.

Een terugblik ... (4)

1994 – 2004

In drie afleveringen vertelde Wim van der Ros hoe de geschiedenis van De Orgelvriend verliep totdat Joop Willemsen in 1994 besloot zijn bedrijf te verkopen en met pensioen te gaan. Daarmee ging ook ons maandblad over naar een andere uitgever. Hoe dat verliep, wat de consequenties waren voor het bestuur en hoe de redactie voortaan moest 'aanleveren', treft u in deze vierde bijdrage.

*Tekst & fotografie: Wim van der Ros
(tenzij anders vermeld)*

Begin 1994 kreeg Wim van der Ros een telefoontje van Han Mast, eigenaar van Vijlbrief Haarlem en Mast Media. Hij was voornemens de uitgave van *De Orgelvriend* van Uitgeverij Willemsen over te nemen. Daarvoor wilde hij graag met een afvaardiging van bestuur en redactie overleggen op welke wijze dit beslag zou kunnen krijgen. Graag zag hij dat het bestuur van de Stichting De Orgelvriend verantwoordelijk was voor de inhoud, terwijl hij als uitgever verantwoordelijk was voor opmaak, druk en distributie alsmede voor de advertentieacquisitie. Logischerwijs was een eindredacteur gewenst en zou de verantwoordelijkheid van de correctie van de drukproeven ook bij de stichting en de redactie liggen.

Nadat Wim eerst met Gerco Schaap had overlegd of die als eindredacteur zou willen optreden, stelde hij een werkplan en een begroting op. In de begroting werd uitgegaan van een (parttime) betaalde eindredacteur en een redactiebudget voor de Stichting De Orgelvriend. Bij een bezoek aan Vijlbrief in Haarlem werd na intern overleg tussen Han Mast en Bart Feenstra, de bladmanager bij Vijlbrief, het voorgelegde werkplan en de begroting geaccordeerd.

De nieuwe 'eigen' opzet

Gerco Schaap werd zo dus eindredacteur. *De Orgelvriend* viel vanaf dat moment qua inhoud niet meer onder verantwoordelijkheid van de uitgever, maar onder die van een eindredacteur en het stichtingsbestuur. In nauw

samenstel stelde Gerco de planning op van vaste rubrieken en wat te verwachten was van bijdragen van redacteurs. Overleg met wie en door wie een interview zou worden gehouden, welke orgelnieuwbouw of restauratie uitgebreid beschreven zou worden, recensies van boeken en cd's, alles kon nu nadrukkelijker dan voorheen gepland worden. Gerco Schaap en Wim van der Ros vormden samen de eindredactie, met Gerco als de betaalde eindredacteur.

Nieuw was dat voortaan de kopij digitaal aangeleverd moest worden bij de eindredactie. We kunnen het nu haast niet meer geloven, maar de aanlevering geschiedde destijds op floppydisk (3,5 inch, DD met slechts 720 kB of HD met 1,44 MB!) in een bestand van WordPerfect.

Huisorgels uit vervlogen tijden Het De Backer-orgel in Oirschot

In het Boterkerkje in Oirschot bevindt zich sinds 1804 een door Ludovicus de Backer gebouwd huisorgel. De eerdere verplaatsing van de klaviatuur van de voor- naar de achterzijde was de grootste ingreep in de aanleg van dit instrument. Verder is het vrij 'ongeschonden' bewaard gebleven. Bij deze restauratie is het orgel – op de plaats van de klaviatuur na – zowel technisch als qua klank weer teruggebracht in de oorspronkelijke staat.

Tekst & fotografie:
Wim van der Ros

Van Ludovicus de Backer is bekend dat hij van 1746 tot zijn overlijden in 1759 stadsorgelmaker was van Middelburg. In deze functie repareerde hij onder andere de orgels van de Lutherse en de Nieuwe Kerk. Waarschijnlijk tussen 1746 en 1750 bouwde hij voor de Middelburgse regent mr. Daniël Radermacher een huisorgel van 9 stemmen. De Backer breidde in 1750 ook het klavecimbel van Radermacher uit tot een claviorganum. Deze Radermacher was heer van Nieuwerkerk, bewindhebber van de VOC, raad en schepen en later burgemeester van Middelburg. In zijn woning werden vaak huisconcerten gegeven.

In 1795 schonk Radermacher zijn huisorgel aan de Hervormde gemeente van Arnemuiden. Dit orgel werd in 1941 vervangen door een Spiering-orgel. Ons rest alleen een afbeelding van dit orgel.

De Backer bouwde rond 1750 ook een huisorgel dat begin twintigste eeuw in bezit kwam van de organist Watelet in Antwerpen. Hij plaatste het in 1945 in de Protestantse Kerk aan de Lange Winkelstraat. Vervolgens kwam het in bezit van de familie Schilperoort die het een plek gaf in het Nederlands Zeemanshuis voor de daar te houden kerkdiensten. De erven Schilperoort schonken het instrument in 1956 aan het Museum Vleeshuis te Antwerpen.

Een huisorgel van (waarschijnlijk) De Backer voor Abraham de Landmeter, aannemer te Middelburg, werd in 1873 via een legaat verkregen door de Hervormde Kerk in Oostkapelle. In 1903 werd het gekocht door de Hervormde Kerk te Gapinge. In 2013 werd het geplaatst in de balkonzaal van het Orgelmuseum in Elburg.

Sinds 1969 beschikt de Hervormde Kerk te Vlijmen over een bijzonder positief van een onbekende bouwer, gedateerd omstreeks 1769. Het huisorgel werd toen aan de kerk geschonken door de familie Philips uit Zaltbommel. Qua vormgeving doet het denken aan de huisorgels van Ludovicus de Backer. De vormgeving, het frontpijpwerk en de 'vlammetjes' tussen de pijpvoeten tonen de verwantschap met De Backer. De Backer overleed in 1759. Het is dan ook mogelijk een instrument uit de school van De Backer.

De vormgeving van de huisorgels van De Backer kenmerken zich door een ronde middentoren en twee vlakke zijvelden, geplaatst boven een karakteristieke boogvormige lijst boven de klaviatuur. Tevens zijn er als versiering vlammetjes geplaatst tussen de pijpvoeten. Veelal bezitten zijn orgels een drie sterke Cornet discant.

Het orgel in Oirschot

Waar dit huisorgel oorspronkelijk gestaan heeft, is niet bekend. De Backer bouwde het in 1751. Het werd vanuit Delft in 1804 in het Boterkerkje in Oirschot geplaatst door G.P. Reusener. De hervormden hadden de grote Petruskerk moeten verlaten

Op zoek naar nieuwe aanwas

Peter Ouwerkerk aan het Müller-orgel in Haarlem.

Dat de orgelcultuur onder druk staat, daar kunnen we niet omheen. Vooral de stagnatie in de aanwas van jonge toehoorders en jonge spelers is iets wat zorgen baart. Hoe kunnen we het tij keren? We spraken erover met Peter Ouwerkerk, de bedenker van het tienerproject StayTuned.

Tekst: Joost van Beek

Het onderwerp gaat de Hoofddorpse musicus zeer aan het hart. "Ik hou niet van doemdenken, maar als we niets doen, gaat het over een paar decennia echt mis. In de reformatorische hoek krijgt het orgel nog best veel aandacht, maar daarbuiten komen kinderen er nauwelijks meer mee in aanraking. Als ze al meegaan naar de kerk, dan horen ze eerder een combo dan een orgel. In zijn algemeenheid trekken de kerken zich meer en meer terug als het om het orgel gaat. De trigger om zelf orgel te

gaan spelen, is zo ook steeds minder aanwezig."

Uit isolement halen

Tijdens coronatijd had Peter de tijd om hier al langer bestaande ideeën voor uit te werken. Niet alleen om kinderen buiten de kerk weer in aanraking met orgel te laten komen, maar ook – misschien nog wel belangrijker – om ervoor te zorgen dat de meest talentvolle orgelspelers op latere leeftijd blijven orgelspelen. "De puberteit is een

lastige periode. Muzieklessen, lidmaatschap van een sportclub, het zijn dingen die in deze leeftijdsfase onder druk komen te staan. Mijn belangrijkste vraag was daarom: hoe hou je ze aan het spelen? Het antwoord was eigenlijk simpel: door ze uit hun isolement te halen en bij elkaar te brengen op de mooiste orgels van het land. Laat ze maar gewoon spelen. En dat blijkt dus te werken. Een goede sfeer vind ik hierbij belangrijker dan het speelniveau. StayTuned loopt tot nu toe goed. Bijna 50 jongeren hebben in totaal 117 keer deelgenomen aan één of meer activiteiten. "De verhouding jongens/meisjes is bepaald niet in evenwicht: 47 jongens en 1 meisje. Het is wel vreemd dat wij daar kritiek op krijgen; alsof meisjes bij StayTuned niet welkom zijn. Het heeft naar mijn idee meer te maken met een gebrek aan vrouwelijke rolmodellen, de Nederlandse orgelwereld is toch vooral

Peter Ouwerkerk is, naast concertorganist binnen en buiten Nederland, leider van het Internationaal Orgelfestival Haarlem en oprichter van Stichting StayTuned en Stichting OpenOor. In 2021 ontving hij voor zijn innovatieve en toekomstgerichte projecten voor onder meer jong orgeltalentontwikkeling de Hogenbijn Muziekprijs, waarvan het prijzengeld van 15.000 euro werd geïnvesteerd in StayTuned.nu. Over zijn vele activiteiten is meer te lezen op peterouwerkerk.nl.

Michiel van 't Ende

kerkfoto.nl

Een pedaaltongwerk voor Loosduinen

Het Maarschalkerweerd-orgel in de Kerk van Onze Lieve Vrouw Hemelvaart / Maria van Eik en Duinen te Den Haag heeft veel te bieden, maar heeft ook iets niet: een 16-voets tongwerk. De Stichting Orgel Maria Eik en Duinen is daarom een crowdfunding gestart.

Tekst: Joost van Beek

Het neogotische kerkgebouw is in 1880-1881 gebouwd naar ontwerp van Eduard J. Margry. Hij was evenals zijn broer A.J. Margry een van de eerste leerlingen van de beroemde Pierre Cuypers. De kunsthistorische waarde van het gebouw is onder meer gelegen in de kruiswegstaties

en decoratieve beschilderingen van Jan Dunselman (1863-1931). Het orgel in de kerk aan de Loosduinse Hoofdstraat dateert uit 1903 en was destijds een geschenk van de parochianen ter gelegenheid van het 25-jarig priesterjubiläum van pastoor P.A. de Bruijn. Dat is te zien aan het opschrift op de

orgelkas: JUBILANT PASTORI – GRATI PAROCHIANI.

In de jaren '60 onderging het instrument een ingrijpende restauratie door Jos Vermeulen uit Alkmaar. Het bleef niet bij restauratie alleen: Vermeulen voerde een aantal dispositiewijzigingen door en voegde een generaal crescendo toe.

Deze rubriek is bedoeld voor orgelconcerten, al of niet met medewerking van solisten en/of koor.

Opgave: per e-mail aan Adrie van Manen, concerten.orgelvriend@gmail.com. De deadlines vindt u op de colofonpagina.

Kosten plaatsing: € 2,50 per concert. Het verschuldigde bedrag dient na bevestiging te worden overgemaakt naar NL57 INGB 0663 1548 20 t.n.v. Stichting De Orgelvriend, met vermelding van de concertplaats.

ALPHEN AAN DEN RIJN

Adventskerk, 16.00 u

4 jan Simon Stelling, nieuwjaarsconcert

AMERSFOORT

Sint-Joriskerk

1 jan 15.30 u Rien Donkersloot,
Bach-concert

22 feb 20.00 u Rien Donkersloot,
componistenportret
Adriaan C. Schuurman

AMSTERDAM

De Duif, 16.00 u

19 jan Poppeia Berden

16 feb Stephan van de Wijgert, m.m.v.
Maria Marecos (piano)

BEDUM

Walfriduskerk, 19.30 u

11 jan André van Vliet

BEEKBERGEN

Dorpskerk, 20.00 u

18 jan Evert van de Veen, Bach-concert

BOLSWARD

Martinikerk, 15.00 u

1 jan Jos Moeke

GOES

Grote of Maria Magdalenakerk, 16.00 u

1 jan Arno van Wijk, Bach-concert

GOUDA

Sint-Janskerk, 16.00 u

4 jan Gerben Budding,
'Albert Schweitzer en Bach'

Ger. Gemeente, 20.00 u

8 feb Bram Brandemann

Gouda, Sint-Janskerk (Moreau, 1736).

Wim van der Ros

GRONINGEN

Akerk

1 jan 15.30 u Peter Westerbrink

11 jan 20.00 u Gerben Mourik en Ansgar
Wallenhorst, improvisatieconcert

HAARLEM

Philharmonie, 20.00 u

6 feb Laurens de Man

HASSELT

Grote Kerk, 20.00 u

11 jan Harm Hoeve, tevens samenzang

HILVERSUM

MCO, Studio 1, 15.00 u

18 jan Patrick Hopper

MIJDRECHT/WILNIS

Sint-Joannes de Doperkerk, 15.00 u

12 jan Stephan van de Wijgert, m.m.v.
Ingrid Jansen (kunstenares), live
schilderen op orgelmuziek

9 feb Iddo van der Giessen, m.m.v.
Joram van Ketel (trombone)

Mijdrecht, Sint-Joannes de Doperkerk
(P. Maarschalkerweerd, 1879).

Elbertse & Van Vulpden